

SODBA GASPARI (PREJ BLAŽ) ZOPER REPUBLIKO SLOVENIJO

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAIVCE

TRETJA SEKCIJA

Pritožba št. 21055/03

SODBA

21. julij 2009

Ta sodba bo postala dokončna pod pogoji iz drugega odstavka 44. člena Konvencije. Mogoče je, da bo na njej opravljena uredniška redakcija.

V zadevi Gaspari zoper Republiko Slovenijo je Evropsko sodišče za človekove pravice (Tretja sekcija) v senatu, ki so ga sestavljali:

Josep Casadevall, *predsednik senata*,

Elisabet Fura-Sandström,

Boštjan M. Zupančič,

Alvina Gyulumyan,

Ineta Ziemele,

Luis López Guerra,

Ann Power, *sodniki*,

in Santiago Quesada, *sodni tajnik*,

po posvetovanju za zaprtimi vrati 30. junija 2009,

po odločitvi, da ne bo opravilo obravnave glede dopustnosti in utemeljenosti zadeve,

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 21055/03) proti Republici Sloveniji, ki jo je pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) 11. junija 2003 vložila slovenska državljanka gospa Alenka Blaž (v nadaljevanju: pritožnica). Kasneje je pritožnica svoj priimek spremenila v Gaspari.

2. Pritožnico je zastopal gospod R. Završek, odvetnik iz Ljubljane. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal njen zastopnik gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnica je zlasti trdila, da je bil domači postopek nepravilen in da ni imela možnosti, da bi sodelovala v postopku pred Ustavnim sodiščem. Trdila je, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena, 13. člena in 14. člena Konvencije in 1. člena Protokola št. 1 ter 5. člena Protokola št. 7 h Konvenciji.

4. Dne 29. avgusta 2006 je predsednik senata, ki mu je bila zadeva dodeljena, odločil, da o pritožbi obvesti Vlado. Prav tako je bilo odločeno, da bo utemeljenost pritožbe obravnavana hkrati z njeno dopustnostjo (tretji odstavek 29. člena Konvencije).

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

5. Pritožnica je bila rojena leta 1947 in živi v Ljubljani.

6. Dne 6. januarja 1992 sta pritožnica in njen tedanji mož F.B., ki se je želel razvezati, sklenila sporazum o razdružitvi njunega skupnega premoženja. Sporazum je med drugim določal, da bo F.B. na pritožnico v enem letu prenesel lastništvo lokala na Zaloški cesti, razen če se bosta dogovorila za drugo lokacijo. Sporazum je nadalje določal, da lahko v primeru neizpolnitve teh obveznosti pritožnica sporazum razdre in zahteva del skupnega premoženja v skladu z relevantnim domačim pravom. 24. aprila 1992 sta se pritožnica in F.B. razvezala. 7. F.B. v nadaljevanju ni prenesel lastništva lokala na Zaloški cesti na pritožnico. Vendar pa je 24. septembra 1992 pritožnica sprejela ključne določenega lokala na Trubarjevi cesti. Po tem ko je 6. novembra 1992 F.B. ta lokal kupil, je pritožnici ponudil možnost, da bi podpisala aneks k sporazumu. V skladu z aneksom bi pritožnica prejela 40 odstotkov lokala na Trubarjevi cesti kot nadomestno izpolnitev zadevnega dela sporazuma. Pritožnica aneksa k sporazumu ni hotela podpisati.

8. Dne 3. maja 1993 je sprožila postopek pri Temeljnem sodišču v Ljubljani in zahtevala razdrtje sporazuma in razdelitev skupnega premoženja.

9. Dne 16. novembra 1993 je F.B. umrl, na njegovo mesto v postopku pa so vstopili njegovi dediči J.B.J., B.E.B. in M.B..

10. Dne 9. novembra 1995 je sodišče izdalo delno sodbo, s katero je razdrlo sporazum in zavrnilo nasprotni zahtevek, ki so ga postavili J.B.J., B.E.B. in M.B. (v nadaljevanju: dediči).

11. Dne 11. aprila 1996 je Višje sodišče v Ljubljani razveljavilo sodbo sodišča prve stopnje in zadevo vrnilo v ponovno sojenje. Pritožnica je izpodbijala ta sklep z revizijo, ki pa jo je 22. maja 1997 Vrhovno sodišče zavrnilo.

12. V ponovljenem sojenju je 14. septembra 1998 (preimenovano) Okrožno sodišče v Ljubljani izdalo novo sodbo, s katero je zavrnilo pritožničin zahtevek. Sodišče je štelo, da zadevni sporazum ni bil »fiksna pogodba«, ki bi jo bilo mogoče razdreti brez možnosti dodatnega roka za njeno izpolnitev. Poleg tega iz ravnanja F.B. ni izhajalo, da ne bo spoštoval svojih obveznosti. Zato bi bila morala pritožnica dati F.B. na razpolago dodaten rok. Sodišče je tudi ugotovilo, da je F.B. v pretežnem delu izpolnil svoje obveznosti in da je pritožnica s tem, ko je sprejela ključne lokala na Trubarjevi cesti, pristala na nadomestno izpolnitev sporazuma.

13. Dne 31. marca 1999 je Višje sodišče v Ljubljani potrdilo sodbo sodišča prve stopnje. Vendar pa jo je spremenilo v delu, ki se nanaša na plačilo stroškov

postopka.

14. Dne 13. maja 1999 je pritožnica vložila revizijo na Vrhovno sodišče. Revizijo je dopolnila 25. maja 1999.

15. Dne 19. aprila 2000 je Vrhovno sodišče ugodilo pritožnični reviziji v delu, ki se je nanašal na zmotno uporabo materialnega prava s strani sodišč nižje stopnje, v preostalem delu pa jo je zavrnilo. Vrhovno sodišče je ocenilo, da je razlaga sporazuma pomenila uporabo prava. Nato je zaključilo, da F.B. s tem, ko je pritožnici ponudil le solastništvo lokala na Trubarjevi cesti, ni izpolnil svojih obveznosti. Poleg tega pritožnica ni pristala na nadomestno izpolnitev niti ni F.B. izkazal pripravljenosti, da bi izpolnil svoje obveznosti. Vrhovno sodišče je posledično spremenilo sodbi sodišč nižje stopnje in razvezalo sporni sporazum. Kar zadeva razdelitev skupnega premoženja, pa je Vrhovno sodišče zadevo vrnilo v ponovno odločanje sodišču prve stopnje.

16. Dva od dedičev (J.B.J. in B.E.B.) sta vložila ustavno pritožbo, v kateri sta med drugim zatrjevala arbitrarnost sodbe Vrhovnega sodišča in kršitev določbe, ki zagotavlja enako varstvo pravic (22. člen Ustave). 30. januarja 2001 je Ustavno sodišče sprejelo pritožbo v obravnavo, kar je identično razglasitvi zadeve za dopustno. 10. maja 2001 je ugodilo ustavni pritožbi s petimi glasovi proti trem, razveljavilo sodbo Vrhovnega sodišča in zadevo vrnilo v novo odločanje Vrhovnemu sodišču (odločba št. Up-232/00). Zdi se, da je bila pritožnica o tej odločbi obveščena (gl. odstavek 22 spodaj), vendar pa v spisu ni dokazila o tem, kdaj se je to zgodilo.

17. Ustavno sodišče je ugotovilo, da odločitev Vrhovnega sodišča temelji na razlagi volje strank in vsebine sporazuma. Po njegovem mnenju je takšna razlaga pomenila vmešavanje v dejstva, ki so jih ugotovila sodišča nižje stopnje. Vendar pa je v skladu z domačo zakonodajo Vrhovno sodišče pri odločanju o reviziji pristojno samo za presojo pravnih vprašanj. Ustavno sodišče je ugotovilo, da je bil sklep Vrhovnega sodišča očitno napačen in zato arbitraren. To in pa dejstvo, da je Vrhovno sodišče prekoračilo svoja pooblastila, predstavlja vmešavanje v pritožnično pravico do enakega varstva pravic.

18. V ponovljenem postopku je Vrhovno sodišče 17. decembra 2001 ponovno spremenilo sodbi sodišč nižje stopnje, in sicer je razvezalo sporni sporazum in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje, da to odloči o razdelitvi skupnega premoženja.

19. Po tem, ko je 17. junija 2001 sprejelo v obravnavo del nove ustavne pritožbe dedičev, je Ustavno sodišče 12. decembra 2002 razveljavilo sodbo Vrhovnega sodišča, zavrnilo pritožnično revizijo in potrdilo sodbo Višjega sodišča v Ljubljani z dne 31. marca 1999. Odločba je bila sprejeta s šestimi glasovi za in dvema proti (odločba št. Up-140/02).

20. Ustavno sodišče je ugotovilo, da je Vrhovno sodišče ponovno odločalo o dejanskih vprašanjih – torej o materiji, glede katere nima pristojnosti; da ni navedlo razlogov za svojo odločitev, ki je bila različna od predhodnih odločitev, ki jih je sprejelo v drugih zadevah, ki so se nanašale na isto vprašanje; in da ni upoštevalo napotkov, ki jih je dalo Ustavno sodišče. Slednje je zato ponovno ugotovilo kršitev pravice do enakega varstva pravic. Ob uporabi posebnega

pooblastila iz 60. člena Zakona o Ustavnem sodišču in zato, ker je postopek že do takrat trajal dolgo, je Ustavno sodišče zaradi zagotovitve učinkovitega pravnega varstva samo odločilo o utemeljenosti zadeve in potrdilo sodbo Višjega sodišča z dne 31. marca 1999.

21. V odločbah Ustavnega sodišča z dne 10. maja 2001 in 12. decembra 2002 je v tretjem odstavku navedeno, kot sledi:

»V skladu z določbama 6. in 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču je Ustavno sodišče ustavno pritožbo vročilo Vrhovnem sodišču, nasprotni stranki (tožnici) v pravdi [pritožnici] ter tretjetoženi stranki v pravdi. Nihče od njih na ustavno pritožbo ni odgovoril.«

22. Po navedbah pritožnice ta ni prejela kopije prve ustavne pritožbe. 4. julija 2001 je v zvezi s tem v prostorih Ustavnega sodišča njegov uslužbenec sestavil uradni zaznamek. Uradni zaznamek, za katerega se zdi, da je del spisa št. Up-232/00, navaja, da sta bila ustavna pritožba in sklep sodišča z dne 30. januarja 2001 o tem, da zadevo sprejme v obravnavo, vročena pritožnici.

23. Nadalje je pritožnica Sodišču predložila kopije vročilnic, ki se nanašajo na poskuse, da bi ji vročili pošiljko Ustavnega sodišča v spisu št. Up-140/02. Zdi se, da je ta pošiljka vsebovala kopijo druge ustavne pritožbe, sklep o sprejetju zadeve v obravnavo in obvestilo pritožnici, da je bila ustavna pritožba sprejeta v obravnavo in da naj zato pritožnica vложи svoje pripombe v roku osem dni. Iz vročilnic izhaja, da je Ustavno sodišče pošiljko odposlalo 21. junija 2002, da pa pritožnici ni bila vročena. Naslov, naveden na vročilnici in na pošiljki, se razlikuje od pritožničinega naslova, ki ga navaja v tožbi in ki je tudi naveden v odločbah, izdanih v domačem postopku, vključno s sodbo Vrhovnega sodišča. Po navedbah pritožnice je naslov, na katerega je bila vročana pošiljka, naslov ene od drugih strank v postopku.

II. UPOŠTEVNO DOMAČE PRAVO IN SODNA PRAKSA

A. Zakon o Ustavnem sodišču

24. Zakon o Ustavnem sodišču (Ur. list RS, št. 15/94) v relevantnem delu določa, kot sledi:

6. člen

»O vprašanjih postopka, ki niso urejena s tem zakonom, Ustavno sodišče glede na pravno naravo zadeve smiselno uporablja določbe zakonov, ki urejajo postopke pred [rednimi] sodišči.«

56. člen

»Po sprejemu se ustavna pritožba pošlje organu, ki je izdal posamični akt,

zoper katerega je vložena ustavna pritožba, da v določenem roku odgovori na ustavno pritožbo.«

60. člen

»1. Če Ustavno sodišče razveljavi ali odpravi posamični akt, lahko odloči tudi o sporni pravici oziroma svoboščini, če je to nujno zaradi odprave posledic, ki so na podlagi odpravljenega posamičnega akta že nastale ali če to terja narava ustavne pravice oziroma svoboščine, in če je na podlagi podatkov v spisu možno odločiti.

...«

25. Dne 30. maja 2007 je slovenski parlament sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o Ustavnem sodišču (Ur. list RS, št. 51/2007). 56. člen je bil spremenjen, tako da se glasi, kot sledi:

»1. Če Ustavno sodišče sprejme ustavno pritožbo v obravnavo, o tem obvesti organ, ki je izdal izpodbijani posamični akt. ... sodnik Ustavnega sodišča lahko od organa ... zahteva podatke in pojasnila, potrebne za odločitev.

2. V primeru iz prejšnjega odstavka se ustavna pritožba pošlje osebam, ki so bile udeležene v postopku izdaje izpodbijanega posamičnega akta, če je bilo z njim odločeno o njihovi pravici, obveznosti ali pravni koristi, da se o njej v določenem roku izjavijo.«

B. Zakon o pravnem postopku

26. Tretji odstavek 370. člena Zakona o pravnem postopku (Ur. list RS, št. 26/99, veljaven od 14. julija 1999) določa, da revizije ni mogoče vložiti zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja.

27. Po 394. členu Zakona o pravnem postopku se lahko postopek, ki je bil pravnomočno končan s sodno odločbo, na predlog stranke obnovi, če – med drugim – stranki z nezakonitim postopanjem, zlasti z opustitvijo vročitve, ni bila dana možnost obravnavanja pred sodiščem. Pravnomočnost postopka se načeloma nanaša na pravnomočno odločbo, zoper katero ni več možno vložiti rednega pravnega sredstva; običajno je to odločba prvostopnega, če pa je bila vložena pritožba, pa odločba drugostopnega sodišča.

28. 142. člena istega zakona določa, da je nekatere dokumente (kot na primer tožbo, obvestilo o vložnem izrednem pravnem sredstvu ali odločbo, zoper katero je dovoljena posebna pritožba) treba vročiti stranki osebno. Če stranke ni mogoče najti na njenem naslovu, vročevalec pusti sporočilo, s katerim jo obvesti o novem datumu, ko bo pošiljka vročana. Če tega dne stranke ni na njenem naslovu, lahko

vročevalec pošiljko – med drugim – vroči odraslemu družinskemu članu, ki je pošiljko dolžan sprejeti. Če to ni mogoče, vročevalec pošiljko vrne sodišču ali jo pusti na pošti strankinega prebivališča. Vročevalec na naslovu stranke pusti obvestilo o tem, da lahko pošiljko prevzame v petnajstih dneh. V obvestilu se tudi navede razloge, zakaj je pošiljko pustil na pošti ali vrnil sodišču, in datum, ko je to storil. Pod gornjimi pogoji in, če do tega pride, po izteku roka se šteje, da je bila pošiljka pravilno vročena naslovniku (členi 140-142).

C. Sklepi Ustavnega sodišča o predlogih za obnovo postopka pred njim

29. Vlada je predložila šest sklepov, s katerimi je Ustavno sodišče odločilo o predlogih za obnovo postopka pred njim. Dva od njih (sklep št. U-I-18/99 z dne 4. oktobra 2001 in sklep št. U-I-217/02 z dne 17. marca 2005) se nanašata na postopek za oceno ustavnosti in zakonitosti. V obeh je Ustavno sodišče ugotovilo, da ne Zakon o Ustavnem sodišču ne kakšen drug predpis ne daje možnosti za obnovo takega postopka.

30. V najstarejšem od preostalih štirih sklepov, ki se nanašajo na postopke, v katerih je bila ustavna pritožba zavržena (sklep št. Up-95/95 z dne 26. februarja 1998), je senat treh sodnikov Ustavnega sodišča (to je sestava, v kateri se odloča o sprejemu ustavne pritožbe) zavrnil predlog za obnovo. Pojasnil je, da se ustavni pritožnik ni skliceval na nobenega od razlogov, ki bi upravičevali obnovo po zadevni določbi Zakona o pravnem postopku in 6. členu Zakona o Ustavnem sodišču. Podobno je tudi v vseh preostalih sklepih (sklep št. Up-189/01 z dne 21. novembra 2001, sklep št. Up-524/01 z dne 13. januarja 2003 in sklep št. Up-550/02 z dne 7. marca 2006) Ustavno sodišče ugotovilo, da ustavni pritožniki niso izkazali nobenih razlogov, ki bi lahko utemeljevali obnovo postopka po 6. členu Zakona o Ustavnem sodišču in zadevnih določbah zakonov, ki urejajo postopke pred sodišči. Zato je predloge zavrglo, vendar pa je dodalo, da se pri sprejetju sklepa »ni spuščalo v presojo, ali je obnova postopka pred Ustavnim sodiščem sploh dopustna«.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA KONVENCIJE ZARADI NEVROČITVE USTAVNIH PRITOŽB PRITOŽNICI

31. Pritožnica se je pritožila, da ni imela možnosti sodelovati v nobenem od dveh postopkov pred Ustavnim sodiščem (Up-232/00 in Up-140/02), saj o postopkih ni bila obveščena niti ni prejela kopij ustavnih pritožb, da bi lahko nanju odgovorila.

32. Zadevni del prvega odstavka 6. člena določa, kot sledi:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ...

pravično in javno ter v razumnem roku odloča neodvisno in nepristransko z zakonom ustanovljeno sodišče.«

Dopustnost

1. Skladnost z rokom šestih mesecev

33. Vlada je trdila, da je bila pritožba vložena izven roka šestih mesecev. V tej zvezi se je sklicevala na dohodni zaznamek Sodišča na pritožbenem obrazcu, na katerem je datum 19. junij 2003, in na dejstvo, da je bila dokončna odločitev v domačem postopku sprejeta 12. decembra 2002. Prav tako je trdila, da se je prvi postopek pred Ustavnim sodiščem (Up-232/00) končal 10. maja 2001, kar je precej pred šestmesečnim rokom, ki ga postavlja 35. člen.

34. Pritožnica je navedbam Vlade oporekala. Trdila je, da se je zadevni postopek končal z odločbo Ustavnega sodišča z dne 12. decembra 2002, ki je bila zadnja odločba v postopku in ki je bila pritožnici vročena po tem datumu. Pritožba je bila vložena 11. junija 2003, kar je znotraj šestmesečnega roka.

35. Sodišče ugotavlja, da se je zadevni postopek končal z zadnjo z odločbo Ustavnega sodišča, torej z odločbo z dne 12. decembra 2002, s katero je bilo dokončno odločeno o sporu med strankami, kot je bil oblikovan v zahtevku z dne 3. maja 1993. Čeprav je pritožbo Sodišče res prejelo šele 19. junija 2003, pa je iz poštne žige na kuverti razvidno, da je bila oddana na pošto 11. junija 2003, kar je znotraj šestih mesecev po zadevni odločbi. Pritožnica je torej ravnala v skladu s pravilom šestih mesecev iz prvega odstavka 35. člena Konvencije in je zato treba ta ugovor Vlade zavrniti (gl. *Arslan proti Turčiji* (sklep), št. 36747/02, ESČP 2002-X (povzetki)).

2. Izčrpanje notranjih pravnih sredstev

36. Vlada je trdila, da pritožnica ni izčrpala notranjih pravnih sredstev, saj ni vložila predloga za obnovo postopka pred Ustavnim sodiščem, torej pravnega sredstva, ki ga je imela na razpolago po 6. členu Zakona o Ustavnem sodišču v povezavi s 394. členom Zakona o pravdnem postopku. Vlada je navedla, da je bila druga ustavna pritožba, ki je bila obravnavana v postopku pod št. Up-140/02, 21. junija 2002 poslana na napačen naslov in vrnjena na Ustavno sodišče z oznako »ni dvignil«. Ustavno sodišče zaradi tega ni ugotovilo, da je prišlo do pomote v naslovu, pač pa je štelo, da je bila ustavna pritožba pritožnici uspešno vročena v skladu s 142. členom v povezavi s 140. in 142. členom Zakona o pravdnem postopku. Glede na navedbe Vlade je imela pritožnica možnost vložiti predlog za obnovo postopka zaradi nemožnosti sodelovanja v postopku. V podporo tej trditvi je Vlada navedla, da je Ustavno sodišče že pred tem obravnavalo podobne predloge, da pa so bili zavrnjeni iz razloga, ker niso bili izpolnjeni pogoji za obnovo (gl. odstavka 29 in 30 zgoraj).

37. Pritožnica je trdila, da Vlada ni uspela dokazati, da je bilo pravno sredstvo, na katero se je sklicevala, pritožnici dostopno tako v teoriji kot v praksi, da je predstavljalo del običajnega postopka poprave situacije in da bi bilo imelo razumne možnosti za uspeh.

38. Pritožnica se ni strinjala z Vladino interpretacijo nacionalne zakonodaje. Glede na njeno mnenje v Zakonu o Ustavnem sodišču ali Zakonu o pravdnem postopku ni bilo podlage za domnevo, da je obnova možna tudi v postopkih pred Ustavnim sodiščem, prav tako v tem smislu ni bilo ustaljene sodne prakse. Kar zadeva sklepe, ki jih je predložila Vlada, pa nobenemu od predlogov za obnovo ni bilo ugodeno.

39. S sklicevanjem na določbo Zakona o pravdnem postopku, ki v zvezi z izrednimi pravnimi sredstvi zahteva, da stranko v postopku zastopa odvetnik, pa je pritožnica navedla, da v domačem postopku ni imela odvetnika in si ne bi bila mogla privoščiti takega zastopanja za namen vložitve predloga za obnovo.

40. Končno je pritožnica navedla, da bi bila v primeru, ko bi bila vložila predlog za obnovo namesto pritožbe na Sodišče, zamudila šestmesečni rok. Poleg tega bi bila zahteva za uporabo tega pravnega sredstva za namen izčrpanja neskladna z ustaljeno sodno prakso Sodišča v tem smislu, da se zadevne določbe Konvencije *ratione materiae* ne uporabljajo za postopke, ki so sproženi z namenom, da bi se dosegla obnova postopka.

41. Sodišče ugotavlja, da se po 35. členu zahteva, da pritožnik uporabi pravna sredstva, ki so razpoložljiva in primerna za zagotovitev zadoščenja v zvezi z zatrjevanimi kršitvami. Obstoj takih pravnih sredstev mora biti dovolj gotov ne samo v teoriji, pač pa tudi v praksi, saj se v nasprotnem primeru šteje, da niso dovolj dostopna in učinkovita (gl. med drugimi zadevami *Belinger proti Sloveniji* (sklep), št. 42320/98, 2. oktober 2001).

42. Vlada, ki trdi, da niso bila izčrpana notranja pravna sredstva, mora dokazati, da je bilo pravno sredstvo, na katerega se sklicuje, učinkovito in v relevantnem času dostopno tako v teoriji kot v praksi, da je bilo torej na razpolago, da je moglo zagotoviti zadoščenje glede pritožnikovih navedb in da je nudilo razumne možnosti za uspeh. Ko je temu dokaznemu bremenu enkrat zadoščeno, pa mora pritožnik oziroma pritožnica dokazati, da je pravna sredstva, na katera se sklicuje Vlada, dejansko izčrpal oziroma izčrpala ali pa so iz določenega razloga bila neprimerna in neučinkovita v posebnih okoliščinah zadeve ali da so obstajale specifične okoliščine, ki so pritožnika oziroma pritožnico odvezovale te dolžnosti (gl. *Akdivar in drugi proti Turčiji*, 16. september 1996, odstavek 68, *Poročila o sodbah in sklepih* 1996-IV).

43. Sodišče zapaža, da je v obravnavani zadevi Vlada trdila, da bi bila lahko pritožnica dosegla obnovo postopka pred Ustavnim sodiščem, če bi bila uporabila to pravno sredstvo. Glede na navedbe Vlade je ta pravna pot predstavljala učinkovito in dostopno pravno sredstvo.

44. V tej zvezi se je Vlada sklicevala na 6. člen Zakona o Ustavnem sodišču, ki določa, da se za vprašanja postopka v postopkih pred Ustavnim sodiščem smiselno uporabljajo določbe zakonov, ki urejajo postopke pred sodišči (gl. odstavek 24

zgoraj)). Trdila je, da je treba to določbo brati v zvezi s 394. členom Zakona o pravnem postopku, ki daje možnost predloga za obnovo pravnomočno končanega pravnega postopka, kar je načeloma postopka prve ali druge stopnje (gl. odstavek 27 zgoraj). Vendar pa Sodišče ugotavlja, da Ustavno sodišče – v nasprotju z Vlado – ni sprejelo takšne razlage. V nobenem od štirih sklepov, ki so se nanašali na postopke po ustavni pritožbi, senat treh sodnikov Ustavnega sodišča ni ugodil predlogom ustavnih pritožnikov za obnovo. Še več, v treh najnovejših sklepih je senat ob tem, ko je zavrgel predloge, izrecno navedel, da Ustavno sodišče ni sprejelo nikakršnega stališča v zvezi s tem, ali je obnova postopka pred njih dejansko mogoča (gl. odstavek 30 zgoraj).

45. Ob upoštevanju navedenega Sodišče ocenjuje, da Vlada ni dokazala, da je bil v zadevnem času obstoj pravnega sredstva, na katerega se je sklicevala, namreč predloga za obnovo postopka pred Ustavnim sodiščem, zadosti gotov v teoriji in v praksi. V luči te ugotovitve Sodišče ne šteje za potrebno, da bi se ukvarjala s preostalimi argumenti, na katere se sklicuje pritožnica.

3. Zaključek

46. Ker ta pritožba ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije in ker tudi ni nedopustna iz katerega koli drugega razloga, jo je treba razglasiti za dopustno.

B. Utemeljenost zadeve

Navedbe strank

47. Pritožnica je navedla, da kljub temu, da je bila močno zainteresirana za izid postopka pred Ustavnim sodiščem, ki je bil odločilen za njen premoženjski zahtevek, ni imela možnosti, da bi v njem sodelovala. O tem, da sta bili vloženi ustavni pritožbi, ali o tem, da sta bili sprejeti v obravnavo, ni bila obveščena in zato nanju ni mogla odgovoriti. Nadalje je pritožnica navedla, da bi bila kljub posebni naravi postopka pred Ustavnim sodiščem morala imeti resnično možnost, da v njem sodeluje. Opustitev zagotovitve takšne možnosti predstavlja resno kršitev 6. člena.

48. Vlada je navedla, da sta bila sklep z dne 27. junija 2002, ki se je nanašal na sprejetje ustavne pritožbe, in obvestilo o pritožbi skupaj s pozivom pritožnici, naj odgovori, poslana na napačen naslov. Pošiljka je bila vrnjena Ustavnemu sodišču 9. julija 2002 z oznako »ni dvignil«.

49. Po trditvah Vlade je v primerih, ko je naslov napačen, običajno, da je na vročilnici navedeno, da se je oseba preselila ali da je na navedenem naslovu ni bilo mogoče najti. Ker je Ustavno sodišče prejelo obvestilo z oznako »ni dvignil«, je razumljivo domnevalo, da je bila pošiljka poslana na pravilni naslov.

Ocena Sodišča

50. Sodišče ponovno poudarja, da pojem pravičnega sojenja vsebuje pravico do kontradiktornega postopka, v skladu s katerim morajo stranke imeti ne samo možnost, da sodišču predložijo dokaze, potrebne za to, da uspejo s svojim zahtevkom, pač pa tudi, da so seznanjene s predloženimi dokazi ali vlogami in da lahko nanje podajo odgovor, zato da vplivajo na odločitev sodišča (gl. *Nideröst-Huber proti Švici*, 18. februar 1997, odstavek 24, *Poročila* 1997-I, in *K.S. proti Finski*, št. 29346/95, odstavek 21, 31. maj 2001). Ta zahteva se lahko nanaša tudi na vloge, predložene v postopku pred Ustavnim sodiščem (gl. *Milatová in drugi proti Češki republiki*, št. 61811/00, ESČP 2005-... (povzetki)).

51. Sodišče ugotavlja, da ustavni pritožbi, ki jih je vložila druga stranka v postopku, nista bili posredovani pritožnici. Prav tako ni bilo prerekano, da se je to zgodilo iz razlogov, ki jih ni mogoče pripisati pritožnici. Sodišče nadalje zapaža, da sta bili obe pritožbi sprejeti v obravnavo in jima je bilo kasneje ugodeno. Zadnja od njiju je vodila do dokončne odločitve o pritožničinem zahtevku, ki jo je sprejelo Ustavno sodišče samo.

52. Sodišče ocenjuje, da je pritožnica zagotovo imela legitimen interes za to, da prejme kopiji pritožb, da bi lahko nanju odgovorila. V tej zvezi je treba upoštevati, da je Sodišče ob številnih priložnostih štelo, da ni potrebno ugotoviti, ali je opustitev vročitve dokumenta pritožniku povzročila dejansko škodo; obstoj kršitve je mogoč tudi ob odsotnosti škode. Na pritožnici je bilo, da presodi, ali je na dokument potrebno odgovoriti (gl. med drugim zadevo *Milatová in drugi*, navedeno zgoraj, odstavek 65, in *H.A.L. proti Finski*, št. 38267/97, odstavek 47, 27. januar 2004).

53. Sodišče nadalje ocenjuje, da je bilo ne glede na to, ali je pritožnica imela teoretično pravico do dostopa do pritožb, ki ji jih Ustavno sodišče ni vročilo, breme za zagotovitev pritožničinega pravičnega sodelovanja v postopku in torej za to, da se ji ponudi možnost za podajo pripomb na ustavni pritožbi pred odločitvijo o njiju, na Ustavnem sodišču (gl. zadevo *H.A.L. proti Finski*, navedeno zgoraj, odstavek 45, in zadevo *Milatová in drugi*, navedeno zgoraj, odstavek 65).

54. V tej zvezi Sodišče zapaža, da je bila v 56. členu Zakona o Ustavnem sodišču izrecna določba, ki je zahtevala vročitev ustavne pritožbe prizadetemu organu. Čeprav se zdi, da je Ustavno sodišče na podlagi razlage 6. člena zakona vzpostavilo prakso, da je vročalo ustavne pritožbe tudi drugim strankam v postopku, pa v zadevnem času ni obstajala nikakršna zakonska določba, ki bi zahtevala takšno vročitev. Sodišče zato z zadovoljstvom ugotavlja, da je bil 56. člen v letu 2007 spremenjen, tako da zahteva vročitev ustavne pritožbe tudi osebam, ki jih izpodbijana odločba zadeva (gl. odstavek 25 zgoraj). Ta sprememba pa vendarle ni mogla imeti nikakršnega vpliva na pritožničin položaj, saj je bila sprejeta šele leta 2007.

55. Ob povedanem Sodišče ugotavlja, da se v obravnavani zadevi ne zdi, da bi pomanjkanje zakonske določbe igralo pomembno vlogo pri tem, da Ustavno sodišče ustavnih pritožb ni vročilo pritožnici. Zdi se, da je do nevročitve v

obravnavani zadevi prišlo zato, ker je Ustavno sodišče pošiljki poslalo na napačen naslov. Vlada ni pojasnila, kaj se je zgodilo s prvo pošiljko, ki pritožnici ni bila vročena. Vendar pa je iz spisa razvidno, da se je po tem, ko je bila obveščena o odločbi Ustavnega sodišča z dne 10. maja 2001, pritožnica v tej zvezi pritožila na Ustavno sodišče in da je nato prejela zadevni sklep s sprejetju ustavne pritožbe v obravnavo in ustavno pritožbo. Kar zadeva drugo ustavno pritožbo, pa je Vlada pojasnila, da zaradi zavajajoče navedbe na vročilnici (gl. odstavek 49 zgoraj) Ustavno sodišče ni moglo vedeti, da je bil naslov napačen.

56. Kar zadeva ta argument Vlade, Sodišče ponovno poudarja, da je bilo Ustavno sodišče dolžno zagotoviti, da je pritožnica obveščena o ustavnih pritožbah in z njimi povezanih sklepih o sprejetju v obravnavo. Ugotavlja, da kljub njeni pritožbi po tem, ko ji ni bila vročena prva ustavna pritožba, Ustavno sodišče ni ustrezno ukrepalo, da bi zagotovilo, da je pritožninin naslov pravilen, potem ko je ugotovilo, da se je pošiljka z drugo ustavno pritožbo vrnila.

57. Upošteva zgoraj navedeno Sodišče ugotavlja, da način, na katerega je bil voden postopek v obravnavani zadevi, ni omogočil pritožnici, da bi pravilno sodelovala v postopku pred Ustavnim sodiščem in jo je tako prikrajšal za pošteno sojenje v smislu prvega odstavka 6. člena Konvencije. Zatorej je prišlo do kršitve te določbe.

II. DRUGE ZATRJEVANE KRŠITVE PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA KONVENCIJE

58. Pritožnica se je pritožila, da je bil postopek pred sodiščem prve in druge stopnje, ki se je končal s sodbo slednjega z dne 31. marca 1999, nepošten, ker sta sodišči napačno uporabili pravo. To napako sta odpravili sodbi Vrhovnega sodišča, ki pa ju je nato razveljavilo Ustavno sodišče.

59. Pritožila se je tudi, da je bila odločba Ustavnega sodišča z dne 12. decembra 2002 arbitrarna in pomanjkljivo obrazložena. Ustavno sodišče se ob zavrnitvi njene revizije ni ukvarjalo z njenimi argumenti, pač pa se je zgolj oprlo na predpostavko, da zaključki Vrhovnega sodišča niso bili zadosti obrazloženi.

60. Končno se je pritožila tudi zato, ker Ustavno sodišče ni bilo pristojni organ, ustanovljen po zakonu, ki bi lahko odločal o njenih civilnih pravicah. V tej zvezi je navedla, da v njeni zadevi niso bili izpolnjeni pogoji iz 60. člena Zakona o Ustavnem sodišču, ki Ustavnemu sodišču daje posebno pooblastilo za odločanje o utemeljenosti zahtevka.

61. Tako kot glede nevročitve ustavnih pritožb pritožnici je Vlada uvodoma trdila, da so bile tudi preostale pritožbe po prvem odstavku 6. člena vložene izven šestmesečnega roka. Prav tako je trdila, da bi bile morale biti pritožbe, ki se nanašajo na postopke pred sodišči prve in druge stopnje, vložene v šestih mesecih od dne, ko se je postopek pravnomočno končal s sodbo sodišča druge stopnje z dne 31. marca 1999.

62. Sodišče opozarja na svoje gornje ugotovitve glede skladnosti s pravilom šestih mesecev v zvezi s pritožbo o nevročitvi ustavnih pritožb in ugotavlja, da se lahko uporabijo prav tako tudi glede preostalih pritožb po prvem odstavku 6. člena (gl.

odstavek 35 zgoraj).

63. Vlada je nadalje trdila, da se pritožničina pritožba, da sta sodišči prve in druge stopnje napačno uporabili pravo, nanaša na izid postopka in zato ne predstavlja vprašanja po Konvenciji. Pritožnica te navedbe ni dodatno komentirala.

64. Sodišče ponovno poudarja, da je v prvi vrsti naloga nacionalnih organov, zlasti sodišč, da razlagajo in uporabijo domače pravo. Funkcija Sodišča ni v tem, da se ukvarja z napakami glede ugotovljenega dejanskega stanja ali uporabe prava, do katerih je domnevno prišlo pred nacionalnimi sodišči, razen če in v kolikor so te lahko kršile pravice in svoboščine, zavarovane s Konvencijo (gl. *Rekvényi proti Madžarski* [VS], št. 25390/94, odstavek 35, ESČP 1999-III; *Schenk proti Švici*, 12. julij 1988, odstavek 45, Serija A št. 140). Nadalje ponovno poudarja, da prvega odstavka 6. člena kljub temu, da zavezuje sodišče k obrazložitvi svojih odločb, ni mogoče razumeti tako, da zahteva podroben odgovor na vsako navedbo (gl. *Van de Hurk proti Nizozemski*, 19. april 1994, odstavek 61, Serija A št. 288). V obravnavani zadevi Sodišče ocenjuje, da v načinu, kako je bil postopek voden, ni podanih znakov nepravilnosti. Razlogi, na katere sta oprli svojo odločitev sodišči prve in druge stopnje, so zadostni za to, da izključijo kakršnokoli trditev, da je bil način uporabe prava v zadevi arbitraren.

65. Kar zadeva pritožbo, ki se nanaša na zatrjevano nezadostno obrazložitev druge odločbe Ustavnega sodišča, je Vlada trdila, da je popolnoma neutemeljena.

66. Pritožnica je trdila, da Ustavno sodišče ni obrazložilo, zakaj šteje za primerno, da razveljavi sodbo Vrhovnega sodišča. Nadalje Ustavno sodišče ni odgovorilo na argumente, ki so jih stranke navajale v svojih vlogah, naslovljenih na Vrhovno sodišče.

67. Upošteva razloge, navedene v odločbi Ustavnega sodišča, s katero je bila razveljavljena sodba Vrhovnega sodišča in potrjeni sodbi nižjih sodišč, Sodišče ocenjuje, da ni mogoče reči, da so bili nezadostni v tolikšni meri, da bi predstavljali kršitev 6. člena, prav tako pa se ne zdijo arbitrarni (gl. smiselno *García Ruiz proti Španiji* [VS], št. 30544/96, odstavek 29, ESČP 1999-I).

68. V zvezi s pritožbo, da Ustavno sodišče ni pristojen organ, ustanovljen v skladu z zakonom, za odločanje o pritožničinah civilnih pravicah, je Vlada trdila, da ta pritožba zadeva zgolj vprašanje procesnih možnosti, ki so na razpolago pred Ustavnim sodiščem. Slednje je bilo v najboljšem položaju za odločitev, ali je treba zadevo vrniti v odločanje sodiščem nižje stopnje. Ustavno sodišče je obrazložilo svojo odločitev o tem, zakaj bo odločilo o utemeljenosti zahtevka, za to je imelo pravno podlago in ni ravnalo arbitrarno. Vlada je predložila kopije odločb, sprejetih v petih drugih zadevah, kjer je Ustavno sodišče uporabilo enaka pooblastila.

69. Pritožnica je trdila, da niso bili izpolnjeni pogoji, pod katerimi sme Ustavno sodišče sprejeti dokončno odločitev o zahtevku. Naloga Ustavnega sodišča je, da varuje človekove pravice, ne pa, da se ukvarja z dejanskimi in pravnimi vprašanji v konkretni zadevi.

70. Sodišče zapaža, da ni dvoma o tem, da je obstajala pravna podlaga, namreč 60. člen Zakona o Ustavnem sodišču, po katerem lahko Ustavno sodišče dokončno

odloči o utemeljenosti zahtevka. Prvenstveno na Ustavnem sodišču je, da razlaga to določbo v vsaki posamezni zadevi, in Sodišče ne šteje, da je način, na katerega je to storilo v obravnavani zadevi, sam po sebi mogoče šteti za kršitev 6. člena Konvencije.

71. Iz navedenega sledi, da so zgornje pritožbe, v kolikor jih je mogoče ločiti od vprašanja nevročitve pritožnici ustavnih pritožb, očitno neutemeljene in jih je treba zavrniti v skladu s tretjim in četrtem odstavkom 35. člena Konvencije.

III. ZATRJEVANA KRŠITEV 13. ČLENA SAMEGA PO SEBI IN 14. ČLENA V POVEZAVI S 6. IN 13. ČLENOM KONVENCIJE

72. V svojih kasnejših vlogah je pritožnica navajala, da bi morali za odločbo Ustavnega sodišča šteti tudi, da krši 13. člen Konvencije, saj se ni ukvarjala z njenimi navedbami, pač pa se je zgolj oprla na dejstvo, da odločitev Vrhovnega sodišča ni bila dovolj obrazložena. Trdila je, da je pravno sredstvo, ki bi ga imela na razpolago zoper drugostopno sodbo, namreč revizija, posledično postalo neučinkovito. Pritožnica se je ob sklicevanju na isti člen tudi pritožila, da zoper drugo odločbo Ustavnega sodišča ni bilo na razpolago nikakršne pritožbe. Poleg tega je navajala, da je bila v primerjavi z drugimi osebami v podobni situaciji in v primerjavi z dediči njenega pokojnega moža diskriminirana v uživanju pravic, opredeljenih v 6. in 13. členu. Zlasti je trdila, da so bile njene navedbe obravnavane samo na dveh sodnih stopnjah, medtem ko so lahko dediči njenega pokojnega moža uporabili pravna sredstva na štirih sodnih stopnjah.

73. Sodišču se ni treba ukvarjati z vprašanjem, ali se te pritožbe, ki so bile podane v kasnejši fazi postopka, skladne s pravilom šestih mesecev, saj v luči dokumentacije, s katero razpolaga, in v kolikor zadeve, glede katerih se pritožuje pritožnica, spadajo v njegovo pristojnost, vsekakor ocenjuje, da ne razkrivajo pojava kršitve pravic in svoboščin, zavarovanih s Konvencijo ali njenimi protokoli. Zato so te pritožbe očitno neutemeljene in jih je treba zavrniti v skladu s tretjim in četrtem odstavkom 35. člena Konvencije.

IV. ZATRJEVANA KRŠITEV 1. ČLENA PROTOKOLA ŠT. 1 IN 5. ČLENA PROTOKOLA ŠT. 7 H KONVENCIJI

74. Končno se je pritožnica po 1. členu Protokola št. 1 pritožila, da sta jo sodišči prve in druge stopnje, ki nista hoteli razdreti sporazuma med njo in njenim pokojnim možem, prikrajšali za ustrezen delež skupnega premoženja. Sodbi teh sodišč sta bili napačni. Poleg tega je po tem, ko je Vrhovno sodišče sporazum razvezalo, Ustavno sodišče sporazum ponovno vzpostavilo s svojo odločbo z dne 12. decembra 2002, kar ni izpolnjevalo pogojev iz 6. člena. S tem svojim ravnanjem so sodišča, kot je pritožnica navajala v svojih kasnejših stališčih, prekršila tudi njeno pravico iz 5. člena Protokola št. 7 h Konvenciji.

75. Sodišče ugotavlja, sklicujoč se na svojo gornjo odločitev o pritožbah po prvem odstavku 6. člena, ki se ne nanašajo na vročitev ustavnih pritožb pritožnici (gl. odstavke 58-71 zgoraj), in ob upoštevanju dokumentacije, s katero razpolaga, da, v

kolikor te pritožbe spadajo v njegovo pristojnost, ne razkrivajo pojava kršitve pravic in svoboščin, zavarovanih s Konvencijo ali njenimi protokoli. Iz tega sledi, da je tudi ta del pritožbe očitno neutemeljen in ga je treba zavrniti v skladu s tretjim in četrtem odstavkom 35. člena Konvencije.

V. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

76. 41. člen Konvencije določa:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Škoda

77. Pritožnica je zahtevala približno 3.000.000 eurov (v nadaljevanju: EUR) za premoženjsko škodo. Ta znesek je predstavljal polovico skupne vrednosti premoženja, ki sta ga pred razvezo imela v lasti pritožnica in njen pokojni bivši mož. Ker ugotovitev kršitve pritožnici ne bi dala pravice do obnove domačega postopka, je zahtevala, naj se ji dosodi celotno nadomestilo za izgubo v domačem postopku ali pa vsaj znesek, ki je v razumnem sorazmerju z vrednostjo premoženja, do katerega je upravičena. Sodišču je tudi predložila seznam zadevnega premoženja in s tem povezane dokumente, ki dokazujejo njegovo vrednost. Po navedbah pritožnice je med zatrjevanimi kršitvami in zahtevanim zneskom obstajala vzročna zveza.

78. Kar zadeva nepremoženjsko škodo, pa je pritožnica zahtevala 50.000 EUR. Trdila je, da je zaradi nezakonitega domačega postopka utrpela telesne in duševne bolečine.

79. Vlada je zahtevku oporekala. Trdila je, da med zatrjevano kršitvijo 6. člena in pritožničnim zahtevkom ni vzročne zveze. Če bi pritožnici dosodili zahtevani znesek, bi to v bistvu pomenilo ugoditev njenemu zahtevku iz domačega postopka. Poleg tega je pritožnica očitno utemeljila svoj zahtevek za škodo na tem, da je prišlo do posega v njeno pravico do premoženja, vključno z odvzemom premoženja. Kar zadeva njen zahtevek za nepremoženjsko škodo, pa je Vlada podobno navedla, da je neutemeljen.

80. Sodišče ocenjuje, da ne obstaja vzročna zveza med ugotovljeno kršitvijo Konvencije in pritožničnim zahtevkom za premoženjsko škodo. Zlasti ni naloga Sodišča, da bi teoretiziralo o tem, kakšen bi bil izid postopka, če bi bil ta skladen z zahtevami iz prvega odstavka 6. člena Konvencije (gl. na primer zadevo *Milatová in drugi*, navedeno zgoraj, odstavek 70). Vendar pa Sodišče zapaža, da je najbolj primeren način reparacije glede kršitve 6. člena zagotovitev, da se pritožnika oziroma pritožnico, kolikor je le mogoče, spravi v situacijo, v kateri bi bil oziroma bila, če bi bile upoštevane zahteve iz 6. člena. To bi bilo v obravnavani zadevi

doseženo najboljše tako, če bi domača zakonodaja omogočala možnost obnove postopka in ponovne obravnave zadeve v skladu z vsemi zahtevami pravičnega postopka (gl. smiselno *Yanakiev proti Bolgariji*, št. 40476/98, odstavek 89-90, 10. avgust 2006). Kakorkoli že, Sodišče ocenjuje, da je pomanjkanje garancij iz 6. člena v zadevnem postopku povzročilo pri pritožnici stisko, ki je ni mogoče odpraviti zgolj s tem, da se ugotovi, da je prišlo do kršitve (gl. na primer zadevo *H.A.L.*, navedeno zgoraj, odstavek 56, in zadevo *K.S.*, navedeno zgoraj, odstavek 28 in 29). Po prostem preudarku ji torej Sodišče za nepremoženjsko škodo prisoja 4.000 EUR.

B. Stroški in izdatki

81. Pritožnica je zahtevala tudi 3.000 EUR za stroške in izdatke, ki so ji nastali v postopku pred Sodiščem, zlasti za odvetniške stroške, za katere je trdila, da so izračunani na podlagi domače odvetniške tarife.

82. Vlada je trdila, da je ta zahtev pretiran.

83. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali, da so bili potrebni in da so razumno visoki. Kar zadeva pritožnične stroške po Konvenciji, Sodišče ponovno poudarja, da se ne šteje vezano na domače tarife in prakso, čeprav mu lahko nudijo določeno pomoč (gl. med številnimi drugimi zadeve *Tolstoy Miloslavsky proti Združenemu kraljestvu*, 13. julij 1995, odstavek 77, Serija A št. 316-B, in *Başkaya in Okçuoğlu proti Turčiji* [VS], št. 23536/94 in 24408/94, odstavek 98, ESČP 1999-IV). V obravnavani zadevi ob upoštevanju podatkov, ki jih ima na razpolago, dejstva, da je bila pritožnica zastopana le v delu postopka, ki je sledil obvestitvi Vlade o pritožbi, in gornjih kriterijev Sodišče šteje, da je za postopek pred Sodiščem pritožnici primerno dosoditi znesek 2.000 EUR.

C. Zamudne obresti

84. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE

1. *razglaša* z večino glasov, da je pritožba po prvem odstavku 6. člena Konvencije, ki se nanaša na nevročitev ustavnih pritožb pritožnici, dopustna, in *razglaša* soglasno, da je preostanek pritožbe nedopusten;

2. soglasno *razsoja*, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije zaradi opustitve vročitve ustavnih pritožb pritožnici;

3. soglasno *razsoja*,

a) da mora tožena država pritožnici v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati naslednja zneska:

(i) 4.000 EUR (štiri tisoč eurov) za nepremoženjsko škodo, zvišano za morebitni davek, ki bi se lahko naložil;

(ii) da mora tožena država pritožnici v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati 2.000 EUR (dva tisoč eurov) za stroške in izdatke postopka, zvišano za morebitni davek, ki bi se lahko naložil pritožnici;

b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedene zneske linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;

5. *zavrne* v preostalem delu pritožničin zahtevek po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 21. julija 2009 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Santiago Quesada Josep Casadevall
sodni tajnik predsednik senata